

Gesproken column KNBV voorjaarsvergadering 2021

Beste mensen. Tja, ik dacht: laat ik de column eens zo beginnen. Maar ik kan u gerust stellen, de rest van de column heb ik wel zelf geschreven. Een column die misschien iets anders zal zijn dan wat u normaal gesproken gewend bent.

Beste mensen, twee woorden waar de laatste tijd veel over gesproken is. Twee woorden, waarvan we ruim een jaar geleden nooit hadden kunnen geloven dat die ons nu zo bezig zouden houden. En niet alleen deze twee woorden. Zo waren er het afgelopen jaar nog zoveel meer. Woorden waarvan we nog niet gehoord hadden of waarvan we nooit hadden kunnen bedenken dat we ze ooit zouden gebruiken. Woorden waar ik u hier verder niet mee lastig zal vallen. U kent ze wel.

Het zijn roerige tijden. Voor iedereen is er het afgelopen jaar veel veranderd. En voor veel mensen helaas niet in positieve zin. Zelf moet ik eerlijk zeggen dat ik er nog niet heel veel last van heb gehad. Ik heb geen kinderen, ik ben mijn baan of inkomen niet kwijt geraakt, ik heb mijn woonhuis nog en werk in een sector waar ons werk gewoon door gaat. Maar uiteraard gaat het ook aan mij niet onopgemerkt voorbij. Want ook ik ervaar de impact van minder sociale contacten, thuiswerken, weinig contact met collega's, geen vakantie naar het buitenland, voorzichtig zijn met mijn ouders en anderen met een zwakkere gezondheid, enzovoort. Ook ik heb het daar wel eens moeilijk mee. Samen met drukte op het werk, nevenactiviteiten en veranderingen in de privé sfeer, merkte ik toch dat dit op een gegeven moment zijn tol ging eisen. Ik moest echt even een stap terug doen om mezelf niet voorbij te lopen.

Het zijn roerige tijden; ook binnen onze sector. We hebben het afgelopen jaar gezien dat het drukker is geworden in onze natuurgebieden. Op zich natuurlijk goed dat mensen de natuur ontdekken of herontdekken. Het bezoeken van bos- en natuurgebieden geeft immers ontspanning en werkt rustgevend. Voor de natuur zelf is het echter geregeld te druk, met verstoring tot gevolg. En dan zijn er natuurlijk nog de mensen die zich helaas niet altijd netjes gedragen en zich niet altijd aan de regels houden. Loslopende honden, het achterlaten van afval, zich buiten de paden begeven, het betreden van afgesloten rustgebieden of het betreden van gebieden na zonsondergang zijn hiervan slechts enkele voorbeelden. Verstoring die grote gevolgen kan hebben. Opgejaagd wild, dieren die niet tot broeden komen of tijdens het broeden worden verstoord, zeldzame vegetatie en planten die worden vertrapt en ga zo maar door. Soms met desastreuze gevolgen, zoals aanrijdingen met opgeschrikt wild. Laatst is er in het bos tussen Arnhem en Ede helaas nog een wolvijn doodgereden. Of zij is opgeschrikt door mensen, is natuurlijk niet te zeggen, maar de kans is aanwezig.

Het zijn roerige tijden, zeker ook als het gaat om de publieke opinie over bosbeheer. Mensen worden steeds mondiger. De kap van bomen is één van de onderwerpen die veel stof doet opwaaien. Er is een groeiende weerstand tegen. Of het nu gaat om een reguliere dunning, groepenkap, kaalkap of de omvorming van bos naar andere vegetaties. Wij als beheerders zijn meer en meer tijd kwijt aan communicatie, het beantwoorden van vragen, het aanhoren van meningen, het behandelen van klachten, enzovoort. De manier waarop is soms jammer. Zeker ook omdat we ons inzetten voor het op een zorgvuldige manier kappen van bomen binnen duurzaam bosbeheer. Helaas begrijpen mensen dit niet altijd, of de emotie voert de boventoon. We zetten juist in op verbetering van het bos en het behoud van onze bossen voor toekomstige generaties. Daarnaast maken we allemaal gebruik van hout, papier en andere houtproducten.

Hout is een duurzame grondstof. De kap van bomen past hierbij. In Nederland voorzien we in een zeer klein percentage van ons totale houtgebruik. We kunnen dit beter duurzaam in Nederland kappen, dan dat we dit uit niet duurzaam beheerde bossen en over zeer grote afstanden laten invoeren.

Het zijn roerige tijden, ook intern binnen ons eigen vakgebied. Uiteenlopende meningen over wat wel en niet goed bosbeheer zou zijn zorgen soms voor menig verhitte discussies. Dit is iets van alle tijden. Er wordt niet voor niks gezegd: zet tien bosbeheerders in een bos en je krijgt elf meningen over goed bosbeheer.

Bos als ontspanning, voor ons als bosbeheerders gaat dit misschien niet altijd op. Zoals een gastdocent tijdens mijn studie op Larenstein ooit zei: "Ik kan niet rustig door het bos lopen. Ik ga komende week weer een strandwandeling met mijn vrouw maken. Heerlijk ontspannend." Ik snapte dat toen nog niet. Ik kwam zo graag voor mijn ontspanning in het bos. Ik kon me niet voorstellen dat dit ooit anders zou zijn. Nu zijn we een aantal jaren verder, ik begin echt oud te worden, en nu snap ik het enigszins. Dat is toch misschien wel één van de offers die we binnen dit mooie vakgebied moeten brengen vind ik. Dat we niet meer onbezorgd en ongedwongen door het bos kunnen dartelen, zoals de normale man en vrouw dit kunnen doen.

Terschelling is wat dat betreft voor mij echt de plek om te kunnen ontspannen. Het voelt voor mij echt als thuiskomen. Ik kom hier sinds ik nog niet eens geboren was minstens één keer per jaar, geregeld echter vaker. Heerlijk; de zee, de duinen en het strand. Echt even tot rust komen. Een groot deel van deze column heb ik dan ook op Terschelling geschreven. Maar ook hier heb je bosgebieden. Dus ook hier ontkom ik er niet helemaal aan om toch enigszins met het werk bezig te zijn. En ook hier spelen voor de beheerders dezelfde kwesties als op de vaste wal. Zoals steeds mondigere burgers, weerstand tegen de kap van bomen, beleid, Natura2000 doelstellingen, en ga zo maar door. Ook hier is communicatie uiteraard steeds belangrijker. En ook hier wordt ter plaatse informatie in het bos opgehangen. En ja, ook hier moet ik deze dan toch ook even lezen. De dagen dat ik op het eiland was, las ik in het plaatselijke Terschellinger krantje, dat het gekapte hout van de dunning van afgelopen winter met een boot naar de vaste wal zou worden gebracht. En ja, ook dan ga ik toch even kijken of ik die boot kan zien liggen. Dit is toch iets wat je niet iedere dag ziet. Ik moest één van die dagen toch in de haven zijn, omdat ik die dag de boot weer terug nam naar de vaste wal. Het weekend Terschelling zat er helaas weer op.

Het zijn roerige tijden, laten we zeker proberen om er met zijn allen het beste van te maken. Zeker ook op het gebied van bosbeheer. Ondanks de verschillen in inzicht en mening delen we immers dezelfde ambitie! Namelijk om de bossen in Nederland op een duurzame manier te beheren, voor de toekomst te behouden en daar waar mogelijk deze voor de volgende generatie nog beter en mooier door te geven dan wij ze hebben geërfd. Verschil in mening in wat hierin het beste is, is uiteraard mogelijk. Sterker nog, constructieve discussie en andere meningen zijn juist goed en zorgen vaak voor het samen behalen van een nog beter resultaat.

Ik wens u allen veel gezondheid en het allerbeste toe. Laten we hopen dat we elkaar op korte termijn weer live kunnen ontmoeten. Het ga u goed!

Voor de column op de volgende KNBV vergadering geef ik het stokje door aan Ellen Desie, onderzoeker aan de KU Leuven in België. Haar specialisme richt zich vooral op de bosbodem, strooisel en het effect van 'rijkstrooiselsoorten'.

Martijn Griek
April 2021